СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 203 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ВЕРЕСНЯ 1949. No. 203. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 1, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПЛЯНУЮТЬ ОДНОТИЖНЕВІ ВАКАЦІЇ ДЛЯ КОНҐРЕСУ

Вашинґтон, 30 серпня. — Перевантажений працею конґрес прийшов до заключення, що треба найти хоч тиждень часу на передишку ще цього літа. Тому, що зближається День Праці, коли то у всіх закутинах країни застановляють роботу на три дні, конґресові провідники хочуть додати до цеї триднівки ще другу і разом мали б цілий тиждень вакацій. Та заки це станеться, конґрес, головно сенат, мав би ще ухвалити необхідні законопроєкти під теперішню пору. До таких „примусових" справ зараховують: торговельні договори, мінімальна робітнича заплата, військова допомога для Европи, збільшення числа нових іміґрантів зі скитальщини, платні для деяких високих урядовців у федеральній службі. Щоб ухвалити ці проєкти, демократичні провідники, ведуть переговори з републиканськими провідниками.

ГЕН. ВОН, ПРЕЗИДЕНТІВ ПРИБІЧНИК, НА ПЕРЕСЛУХАННІ

Майор ґенерал Гарі Г. Вон, військовий дорадник президента Трумана, був покликаний як свідок перед сенатську комісію, яка переводить допити над побиранням пять відсотків комісового бувшими урядовцями головно Джеймсом Гунтом, за виєднання урядових контрактів для підприємців. Тому, що серед таких допитів вийшло на верх, що навіть прибічник президента, ген. Вон, уживав свого впливу, щоб помогти деяким підприємцям переводити свої замисли, сенатська комісія хотіла прослідити, чи часом він не дістав хабарів за посередництво. Підчас переслухання ген. Вон признав, що він дістав коло $5,000 від двох фірм на передвиборчу кампанію Демократичної партії, одначе для себе не дістав нічого. Зрештою — як він твердив — що все, що він робив, не було нічим надзвичайним; що американські бизнесмени звичайно вживають урядових впливів в фінансових трансакціях з европейськими підприємцями і тому Вон хотів помогти фірмі виробу перфум в Шікаґу дістати олійки з Европи. Коли були які дарунки, що їх дістали його приятелі, то це теж не новина, бо так воно буває здавна. Одначе це не має ніякого відношення до його прислуг. Вон теж заперечив, наче б президент Труман був вміщаний в якінебудь трансакції.

РІЧНИЙ ПРИХІД НА 300 БІЛІОНІВ НЕ Є ФАНТАЗІЄЮ.

Ню Йорк. — Чарлз Е. Вилсон, президент Дженерал Електрик Компані, заявив, що це не фантазія президента Трумана, коли він говорить про річний прихід в Злучених Державах у висоті 300 біліонів долярів. Одначе Вилсон є того погляду, що це можна осягнути тільки на підставі американської системи про приватну ініціятиву в підприємствах, а не в системі соціялізації промислу. Націоналізація в Америці може прийти тоді, казав він, якщо робітничі юнії дійдуть до монополії в диктуванні способів господарки, бо вони заведуть націоналізацію. Теперішній напрямок в змаганні до соціялізації прийде до свого вершка впродовж кількох років і тоді треба буде вирішити справу засадничо, сказав Вилсон.

СЕНАТ ВИКЛЮЧАЄ МІЛЬЙОН РОБІТНИКІВ ВІД МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ

Вашинґтон. — У законопроєкті адміністрації, названім „Справедливий Робітничий Акт", що його склала комісія палати репрезентантів, сенат поробив різні виімки, що б виключити приблизно мільйон нових робітників від мінімальної платні, яку хочуть встановити на 75 ц. Идеться головно про самостійних дрібних підприємців, або робітників у таких підприємствах. Між такими, які не підлягали б засаді про мінімальну платню належать між ін.: продавці газет; хлопці-післанці нижче 18 літ життя; оператори телефонів у малих підприємствах; робітники при каналах, ровах і водних резервуарах; деякі домашні робітниці. Сенатор Пепер каже, що тільки 200,000 робітників буде вийнятих з-під закону про мінімальну платню.

Секретар оборони Луїс Джансон, видав зазив, щоб якимсь чином примістити при праці 135,000 федеральних бюрових робітників і службовників, відправлених з департаменту оборони на підставі закону про обєднання всіх трьох ділянок збройних сил.

ДОВОДЯТЬ БРЕХНЮ ЧЕРГОВОМУ КОМУНІСТИЧНОМУ ПРОВІДНИКОВІ

Ню Йорк. — Макс Вайс, який вважає себе за комуністичного теоретика і який як свідок підчас розправи проти комуністичних провідників в федеральнім суді дав лекцію, як мала б у практиці виглядати комуністична революція, кількома наворотами пробрехався. Він напр. заперечив, наче б комуністи вживали свого крутійського жарґону, що його називають „Езоповою мовою" або наче б комуністи виразно взивали до насилля підчас революції. На перехресні питання прокуратора Вайс признався, що він знає про „Езопову мову", бо про ню писав Ленін у своїм творі „Імперіялізм". Крім того признав, що комуністи вчать необхідности насилля підчас революції, а понад те він признався, що поповнив кривоприсягу, коли вніс прохання на видання пашпорту на виїзд до Совєтів на зїзд Молодого Комуністичного Інтернаціоналу в Москві в 1935 р. Він писав, що їде на вакації до Франції й Анґлії, а поїхав до Совєтів.

75,000 УЧАСНИКІВ У ПОХОДІ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ

Филаделфія. — У поході Американського Леґіону, який відбуває тут свою конвенцію, взяло участь 75,000 осіб, а півтора мільйона осіб придивлялося походові. Похід був, як звичайно, дуже мальовничий. Велике число живих картин зображували життя по стейтах або моменти з життя ветеранів. Місцеві газети пишуть, що це був найбільший похід, який досі бачила Филаделфія. Він тривав 12 годин. У поході брали участь теж деякі відділи збройних сил в повнім виряді.

ДЕПОРТУЮТЬ СОВЄТСЬКОГО ЛЕТУНА-ДЕЗЕРТИРА

Вашингтон, 30 серпня. — Департамент стейту виявив, що один з двох совєтських летунів, які втекли до американської зони в Европі, змінив свій погляд на Америку й тому його відослали з поворотом до Совєтів. Цим дезертиром є Анатоль П. Барсов, якого арештовано у Вашингтоні після того, як він повернувся з відвідин совєтської амбасади 17 серпня. Департамент справедливости відослав його на Елис Айленд у Ню Йорку, а звідси військовим літаком до Відня. Барсов заявив, що він має жінку й дитину в Совєтах і хоче добровільно туди повернутися.

Барсов був гостем уряду, жив у готелю Алисон у Вашингтоні і звідти почав відвідувати совєтську амбасаду. Він прилетів був разом з другим совєтським пілотом, Петром Піроговом, з совєтської до американської зони в Австрії 9 жовтня 1948 р. і сказав, що зробив це підо впливом радіо-програми „Голос Америки". Він казав, що він вилетів з совєтської бази коло Коломиї, з Західній Україні і хоче жити на волі. Американська влада прийняла обох пілотів як гостей, одначе вони були під безупинним наглядом департаменту справедливости. У тому часі він попав в оточення американських комуністів і вони переконали його, що совєтська влада дарує йому провину, якщо він повернеться „на родіну".

КОНҐРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ ОБТЯЛИ 160 МІЛЬЙОНІВ З ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ

Демократичні й республиканські конґресові провідники договорилися, щоб обтяти $160,990,000 з військової допомоги для европейських держав, яку пропонує уряд: Урядова допомога мала б виносити півтора більйона. Компроміс є уступкою прихильників адміністрації на те, щоб приспішити ухвалу. Адміністрація знову виторгувала від опозиції дозвіл на виасиґнування деяких фондів на продукцію зброї европейськими країнами. Це тільки умова між провідниками, яку не мусять затвердити конґресові комісії або повний конґрес.

НОВІ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ В КАНАДІ ДІСТАЮТЬ ПРАЦЮ

Департамент праці в Оттаві видав новий звіт у справі приміщення нових професіоналістів у різних ділянках праці. Заява міністерства має на цілі стримати мандрівку молодих професіоналістів до Злучених Держав. До половини липня дістали зайняття понад 93 відсотків професіоналістів, що покінчили університети цього року. Число приміщених подано на 17,000. Половина з них це ветерани минулої війни. Міністерство веде кампанію, щоб найти працю для решти випускників.

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КАНАДІ

Під гаслом „Бог і Батьківщина" появилося в серпні перше число журналу української молоді в Канаді під заг. „На Варті". Це є місячник, що його видає Орґанізаційне Бюро Спілки Української Молоді в Канаді, редаґує Колеґія. Його адреса: 494 Квін Ст. В., в Торонто, Онтаріо. Перше число обіймає 16 сторінок чвірки.

ПОВСТАНЦІ В БОЛІВІЇ АТАКУЮТЬ СТОЛИЦЮ З ПОВІТРЯ

Ля Паз, столиця Болівії. — Перший раз, від коли вибухла революція в Болівії перед чотирма днями, повстанці бомбардували місто з повітря. Атака вказує, що повстанці поросли в силу і може прийти до протяжної громадянської війни. Вони зайняли місто Кочабамба і звідти видали маніфест до народу. Їх програма оперта на фашистівських засадах, обіймає між ін. удержавлення деяких засобів продукції, головно копалень, які опинилися в руках чужоземних підприємств. Уряд зарядив мобілізацію збройних сил проти повстанців.

ВІДКРИЛИ НОВУ „ЗМОВУ" В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага, 31. серпня. — Офіціяльне пресове агентство чехословацького комуністичного уряду повідомило щойно тепер про розкриття „змови проти уряду" ще на весні і в хвилині, як мала початися революція. Повідомлення видано у зв'язку зі закінченням судового процесу проти „змовників", у якому шістьох осіб засуджено на кару смерти, десять, включно з одною жінкою, на досмертну тюрму та більшу кількість на різні коротші кари тюрми. Десятьох обвинувачених звільнено. Між засудженими є цивільні і військові та багато відомих імен визначних чеських діячів і політиків. В повідомленні стверджується, що змовники працювали в порозумінні з „одною західною потугою", хоча не називається її поіменно. Змову розкрито при допомозі сексотів і провокаторів між самими змовниками.

ІТАЛІЯ ПРИЗНАЄ ВОЄННЕ ВІДШКОДОВАННЯ ДЛЯ ГРЕЦІЇ

Атени, 31 серпня. — Згідно з урядовими інформаціями, сьогодні має бути підписаний в Римі італійсько - грецький мировий договір, в якому Італія признає Греції 105,000,000 долярів воєнного відшкодовання. Ця сума мала б бути сплачена протягом п'ятьох років, а рівночасно з підписанням договору на конто Греції буде вписано в італійському бюджеті перших 20,500,000 долярів. Дальша сума має бути використана на грецькі закупи італійських промислових і сільсько - господарських продуктів. Договором передбачується, що всі італійські громадяни на Додеканезьких островах повинні продати своє майно і покинути ці території до кінця липня 1950-го року. Посілості італійських банків та більших торговельних підприємств мають перейти на власність Греції. В інших параґрафах договору реґулюється справи грецьких громадян та їх майна в Греції, як теж греків в Італії.

БОЖЕВІЛЬНЕ СОВЄТСЬКЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Москва, 31. серпня. — Совєтські урядові „Ізвєстія" надрукували справді божевільне обвинувачення проти Америки, закидуючи їй вину в останніх пожарах лісів у Франції. Якийсь совєтський коментатор Шахмаґнов твердить в цьому урядовому органі, що то американці підпалюють ліси у Франції, щоби в той спосіб полекшити собі „маршалізацію Европи" та допомогти встановити у Франції фашистську військову диктатуру.

МАДЯРИ СУДИТИМУТЬ СВОГО ТІТА.

Бєлґрад, 31. серпня. — Мадярська преса повідомляє, що протягом найближчих двох тижнів відбудеться в Будапешті судова розправа проти колишнього комуністичного міністра закордонних справ, Лазла Райка, якому закидується піддержку та пропаганду бунту Тіта в Мадярщині. Разом з Райком буде суджений, або виступить в ролі головного свідка бувший комуністичний шеф штабу мадярської армії, ген. П. Остеррайхер.

ГРЕКИ ПЕРЕТЯЛИ БОЛЬШЕВИКАМ ШЛЯХ ВІДСТУПУ

Касторія, Греція, 31 серпня. — В останньому повідомленні грецького штабу стверджується, що грецьким військам пощастило перетяти большевицьким партизанам всі шляхи можливого впорядкованого відступу з фронту в горах Ґраммос до Альбанії. Сама битва на цьому фронті вже добігає до кінця. Грецьке командування не скриває, що перемогу окуплено великими жертвами. Інтересно, що в поодиноких місцевостях грецькі війська захопили партизанські телефонні лінії, получені безпосередньо з альбанськими військовими постами. На фронті ще ведеться вже тільки очищувальна акція. 150 полонених партизанів звернулися до міністерства війни, пропонуючи свою кров для поранених в боротьбі грецьких вояків.

ВСТАНОВЛЕНО ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Страсбурґ, Франція, 31 серпня. — На вчорашній сесії комітету загальних (політичних) справ Дорадчої Асамблеї Ради Европи рішено одноголосно встановити постійний екзекутивний комітет Асамблеї. Під час дальших нарад французький міністер внутрішніх справ висловився проти прийняття Німеччини до Ради.

АҐРАРНА ПАРТІЯ ПІДДЕРЖУВАТИМЕ ФІНСЬКИЙ УРЯД.

Гельсінки, 31-го серпня. — Завтра тут почнеться осіння сесія фінського парляменту, на якій комуністи плянують ґенеральну розправу зі соціялдемократичним урядом преміера Фаґерґольма. Вже тепер виявляється, що в цьому комуністи будуть самі, бо черґова впливова аґрарна партія заповіла свою солідарність з іншими демократичними партіями проти комуністів.

НОВІ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЮГОСЛАВІЇ

МОСКВА В ЧЕРҐОВІЙ НОТІ НАЗИВАЄ ТІТА І ЙОГО УРЯД ЗРАДНИКАМИ

Лондон, 31 серпня. Московська радіовисильня передала текст черговоі совєтської ноти до югославського уряду, в якій маршала Тіта та інших югославських провідників називається „злісними зрадниками" і „дикими фашистами", стверджуючи, що вони „діяли як вороги Совєтського Союзу", входячи в порозуміння зі західними аліянтами. Це вже була восьма з черги дипломатична нота між обома урядами, а гострота її тону, як теж цілий ряд практичних совєтських заходів на кордонах Югославії дають причини підозрівати, що Москва не тільки не думає залишити Тіта і Югославію в спокою, але рішена полагодити цей конфлікт „так або інакше". Совєтська нота, датована 29 серпня, є відповіддю на югославську ноту з 20-го серпня і в ній теж заперечується югославські обвинувачення, що Совєти погодилися зі західними аліянтами коштом югославських претенсій до Австрії. Совєтські володарі протиставляють югославським обвинуваченням такі „дипломатичні арґументи": „Ми не сподівалися, що югославський уряд може впасти так низько і так погано думати про совєтський уряд. Немає сумніву, що так говорити про Совєтський Союз і його уряд можуть тільки зрадники соціялізму і демократії та дикі фашисти". В такому тоні видержана і ціла ця „нота".

НОВІ СОВЄТСЬКІ ДИВІЗІЇ НА КОРДОНАХ ЮГОСЛАВІЇ

Бєлґрад, 31 серпня. Останню совєтську „дипломатичну ноту", повну дикої лайки на югославський уряд, розцінюється тут як своє рідне проголошення війни. Проте, в столиці Югославії не спостерігається будь-якої нервозности і загально вважається, що уряд Тіта і на цю ноту зареаґує з такою самою холодною рішучістю, як реаґував на всі попередні напади Кремля, що продовжуються вже 14 місяців. Рівночасно зі совєтською нотою та повідомленнями про наради шефів штабів країн Комінформу в Софії, наспіли вістки про дальшу концентрацію совєтських військ у безпосередньому віддаленні від югославських кордонів. Загальна кількість цих совєтських військ мала б виносити п'ять дивізій.

МОЖЛИВІСТЬ ВИДВИГНЕННЯ СОВЄТСЬКО - ЮГОСЛАВСЬКОГО КОНФЛІКТУ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Бєлґрад, 31 вернпя. З авторитетних джерел тут повідомлено, що Великобританія звернулася до уряду Югославії зі запитом про його становище на випадок видвигнення югославсько-совєтського конфлікту в Раді Безпеки, як загрозу для миру. Югославський уряд не дав на це жадної формальної відповіді. Рівночасно стверджується, що в американських і британських колах плянується видвигнути цю справу на найблищій сесії. Югославський уряд, хоча не дав жадної відповіді на формальний британський запит в цій справі, проте приділює такій можливості належну увагу, що виходить з добору делеґації на сесію ОН, яку очолюватиме міністер закордонних справ.

ВТРАТИЛИ НАДІЮ НА АВСТРІЙСЬКИЙ ДОГОВІР

Лондон, 31 серпня. Завтра є останній реченець, в якому заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав повинні зголосити або готовий проєкт мирового договору з Австрією, або ствердити, що вони не можуть його приготовити. Цей останній вислід їх багатомісячних нарад сьогодні вже можна вважати фактом, бо годі думати, щоби протягом одного дня можна ще було полагодити ці справи, яких не полагоджено протягом місяців. В західних колах стверджується, що цей договір в теперішніх обставинах ніколи не можна буде приготовити, бо він передбачує відкликання окупаційних військ з Австрії, чого Совєти не бажають.

СОВЄТИ МОБІЛІЗУЮТЬ НІМЦІВ НА ВІЙНУ ПРОТИ ЮГОСЛАВІЇ

Берлін, 31 серпня. Контрольована західними союзниками місцева німецька преса повідомляє, що совєтські окупаційні власті вже вислали на югославські кордони 3,500 озброєних до зубів членів створеної ними німецької „народної поліції". Висилка дальших контінґентів, в силі около 12,000 поліцаїв, тепер горячково приготовляється. В совєтських інструкціях не скривається, що йдеться про можливу „акцію" проти Югославії.

ІРАНСЬКІ ВІЙСЬКА ВИРУШАЮТЬ НА КОРДОН ПЕРЕД СОВЄТСЬКОЮ ЗАГРОЗОЮ

Тегеран, Іран, 31 серпня. З місцевих військових кол повідомлено, що довгі колони іранських військ, головно моторизованої піхоти, вирушили і розташовуються здовж довгого на 1,500 миль північного кордону країни, у зв'язку з „найбільш серіозною загрозою" з боку совєтської армії. В іранських колах стверджують, що положення є далеко серіозніше, ніж це могло б здаватися. На кордонах будується укріплення та переводиться частинну мобілізацію військових резерв. Акція стоїть у безпосередньому зв'язку з останніми частими наїздами совєтських відділів на іранську територію.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ НЕ ЗАЛИШАТЬ БЕРЛІНА

Берлін, 31 серпня. У зв'язку з недалеким вже встановленням цивільних управлінь в Західній Німеччині та перенесенням аліянтських головних кватир в околиці нової західнонімецької столиці, британський головнокомандуючий, ген. сер Брайан Робертсон, заявив вчора на пресовій конференції, що це далеко не означатиме „обернення спиною до Берліна". Він твердив, що в Берліні не тільки залишаться сильні британський і американський військові штаби, але й самі головнокомандуючі вдержуватимуть там свої бюра.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ЕКОНОМІЧНА КООПЕРАЦІЯ ДЕМОКРАТІЇ

В промові до делегатів, що зїхались були в Маямі на конвенцію Ветеранів Чужинецьких Воєн, президент Труман вияснив, яка є роля закордонної політики Злучених Держав у змаганні до світового миру, що є загрожений ще далі комуністичною агресивністю та совєтським імперіялізмом. Тоді він заповів, що говоритиме ще окремо про економічний бік цеї проблеми. Тиждень пізніше, промовляючи в Филаделфії на конвенції Американського Легіону, президент заговорив про тісну міжнародну економічну кооперацію, як шлях до миру. В Маямі президент обєднував „вільні народи" під політичним оглядом, а в Филаделфії робив те саме, обговорюючи економічне обєднання. В обидвох випадках президент виразно заявив, хто є перешкодою, що нема досі політичної й економічної свободи в світі й хто далі не допускає, щоб світ став вільним і економічно здоровим. Він ствердив, що Кремль відмовлявся ввесь час по війні від усякої кооперації в справі заведення справедливого й тривкого миру в світі, як і в справі економічної відбудови знищених війною країн. Те саме існує й сьогодня. Якраз це є причиною, чому сформувався політично-мілітарний блок вільних народів і чому тепер треба довести ще й до якнайтіснішої економічної кооперації між тими народами.

Президент Труман, зясовуючи напрямні американської міжнародної економічної політики, виразно підкреслив, що треба демократіям виявити, що вони одинокі можуть завести в світі не тільки політичну, але й економічну свободу, підняти добробут усіх країн і піднести життєвий стандарт кожної людини в кожній країні, чого комунізм ніяким чином доконати не може. Економічна система вільних народів є ліпша, казав президент, ніж економічна система тих країн, що є під комуністичними режимами. Треба тільки знести між вільними народами ті економічні барієри, що їх натворено так багато по першій світовій війні та які існують ще й сьогодні. Вільні народи, казав президент, беручи їх усіх разом, мають усе, що є потрібне, щоб поліпшити людське життя з економічного боку. Злучені Держави самі скінчили вже не тільки з політичною, але й з економічною ізоляцією. Як найсильніша економічна держава вони простягають вільним народам руку до якнайтіснішої економічної кооперації. Президент Труман одночасно згадав, що вже твориться в Европі „економічна юнія" вільних народів, як теж обіцяв їй повну піддержку Злучених Держав.

Як знаємо, від якогось часу розвелась в Америці дискусія на тему „долярової крізи" в Англії. Ця дискусія перейшла деякі межі „на велику втіху Совєтам", як про це дехто висказується. „Досить 50 біліонів долярів, що їх Америка дала Англії; уже пора, щоб вона сама себе рятувала" — писалося в деяких газетах, які є проти дальшої допомоги „англійським соціялістам" на їхні „соціялістичні експерименти". Президент Труман у відповіді на такі розумування згадав за цінності, що вяжуть тісно Америку з Англією і заявив, що найважніше є те, де існує „справжня демократія", а не така „шахрайська", як у комуністів. В правдивих демократіях ніхто не вимагає „однородности в політиці й бизнесі". Ця заява президента вияснює відношення Америки до країн з соціялістичними урядами і реформами та скріпляє ще й під тим оглядом протибольшевицький фронт в Европі й світі.

Рішальна стадія переселенчої акції

Переселенча акція европейських воєнних втікачів та переміщених осіб до цеї країни на підставі ухваленого минулого року нового закону, т. зв. Акту Переміщених Осіб, увійшла в свою кінцеву і для всіх рішальну стадію. Вправді, вона мала б продовжуватися ще майже цілий рік, але її перебіг і вислід буде перерішений вже в найблищих місяцях, якщо не тижнях. Інтересні під цим оглядом факти ствердженo на останній громадській нараді, скликаній ЗУАДКомітетом у Филаделфії, в суботу, 27. серпня.

На підставі звітів місцевого та европейського директорів ЗУАДКомітету, д-ра В. Галана і адв. Р. Смука, переселенча акція взагалі, а ведена ЗУАД Комітетом зокрема виглядає приблизно так:

В европейському відділі урядової Д.П. Комісії у Франкфурті зареєстровано вже стотисячне завірення щодо запевнення праці і мешкання новому імігрантові, вимагане законом як головна передумова допущення його до цеї країни. Як рахувати тільки по дві особи на одне завірення, то це вже означає вичерпання цілої квоти закону, що дозволяє на приїзд 200,000 нових імігрантів. Якщо взяти до уваги, що деяка кількість кандидатів на імігрантів дістали по два або й більше завірень від різних осіб, а самі можуть скористати тільки з одного завірення, то ще може залишитися кілька тисяч вільних місць. Деяка кількість кандидатів не зможе виїхати тому, що їх стан здоров'я не відповідає іміграційним вимогам, або з будь-яких інших причин. Це з черги дещо збільшує кількість вільних місць, але все це вже не є рішальне для загального образу. Вправді, існують ще деякі можливості на поширення і продовження закону, але справа докищо застрягла в конґресі і з нею не можна рахуватися як з фактом.

Як мається українська переселенча справа? По день 22-го липня місія ЗУАДКомітету в Европі одержала всіх 11,336 завірень, з того удокументувала 7,826 і до того часу переселила до ЗДА 5,481 осіб, з того 2,435 на анонімові завірення, отже від — як кажуть — а до зет виключно старанням і коштом ЗУАДКомітету. Всіх 11,336 завірень, що перейшли через ЗУАДКомітет, могли б означати понад 30,000 людей, якщоб усі завірення використано.

З інших статистик маємо під рукою ще Бюлетин Нейшенел Кетолик Рісетлемент Каунсил, в якому стверджується, що через цю організацію переслано 4,784 завірень для українців, з того удокументовано 4,505 і по кінець липня на них переселено 3,713 осіб. Не маємо жадних даних щодо кількости українських завірень та переселень, полагоджених Світовою Службою Церков та іншими агенціями, але як взяти пропорційно, то можна б з черги нарахувати, можливо, яку дисячу-дві осіб.

Взяте все разом — виходило б багато, але воно є відносно мале до пропорції українських скитальців з іншими національностями.

На тлі того загального образу спостерігається, яку незмірно велику роботу виконав ЗУАДКомітет. Для кращого зрозуміння можна б цю працю та її результати порівняти з цілістю результатів переселенчої акції, веденої найбільшою в світі добровільною допомоговою агенцією, якою без сумніву є Нейшенел Кетолик Велфер Конференс. До кінця липня ця агенція одержала всіх 36,079 завірень та спровадила 21,029 нових імігрантів. ЗУАДКомітет до 22-го липня зареєстрував 11,336 завірень і спровадив 5,480 осіб. Сьогодні ця пропорція виходить ще більше в користь ЗУАДКомітету, що згідно зі заявою самого представника Католицької Конференції, спровадив більше ніж одну третю загальної кількости нових імігрантів, спроваджених тою організацією. Якщоб порівняти можливості і кошта, якими ці обі організації розпоряджають, муситься ствердити, що ЗУАДКомітет справді довершив чуда. Власне цею працею та її успіхами ЗУАД Комітет здобув собі найвищі признання заінтересованих в переселенчих справах урядових кол у Вашинґтоні та найбільший авторитет і увагу серед інших допомогових агенцій.

Які дальші переселенчі можливості існують для українців? Їх виявлено на згаданих вже громадських нарадах у Филаделфії. Д-р Ґалан в своїм звіті твердив, що ЗУАДКомітет має всі формальні можливості спровадити до цеї країни ще 15,000 українців, якщо тільки наші ґромади зможуть їх прийняти та зложать необхідні фонди на їх спровадження. Адв. Смук, що знає як ця справа виглядає на місці в Европі, додав до цего ще других 15,000 осіб, якщо тільки „зроблять своє" наші громади. Ці слова не були сказані „на вітер". ЗУАДКомітет в найблищих днях і тижнях очікує 2,000 родин, отже около 6,000 осіб, що вже, можна б сказати, є в дорозі та яких за всяку ціну треба буде прийняти і розмістити, бо в іншому випадку — краще цеї альтернативи не називати, бо вона була б найбільшою ганьбою для американсько-українського загалу. Крім цих, вже формально полагоджених „кейсів", ЗУАДКомітет має запевнених Д.П. Комісією у Вашингтоні квоти на дальших 3,000 родин, отже знову около 9,000 осіб. Адв. Смук твердить, що розбудований европейський апарат ЗУАДКомітету потрапив би полагодити 1,000 і більше кейсів тижнево. Все тепер залежить ще тільки від нашого загалу.

В тій цілі й були скликані громадські наради. Вони рекомендували Комітетові призначити відповідні квоти так на прийняття нових імігрантів, як і на збірку фондів, заповідаючи свою повну піддержку тій акції та використання для неї своїх організаційних апаратів і своїх пресових органів. Усі вони, хоч і без окремих зобов'язань, запевнили однодушно свою піддержку ЗУАДКомітетові в його переселенчій акції, заповідаючи відповідні практичні заходи в цій справі в своїх організаціях.

Спільна заява цих громадян є прекрасним документом громадської зрілости та української душі тих людей, що практично могли б говорити в імені всього зорганізованого американсько-украоїнського загалу. Не зважаючи на будь-які застереження, що вони могли б мати у відношенні до інших справ, в цьому випадку, як йдеться про рятунок наших братів і сестер зі скиталького пекла, вони мали тільки одну думку і одне серце: допомогти.

Треба вірити, що так і тільки так поставиться до цеї справи і ввесь американсько-український загал. Тоді переселенча акція буде цілком певно завершена з повним успіхом, а в історію України буде серед лихоліття вписана одна з найсвітліших сторінок братнього зрозуміння, любови і взаємодопомоги.

Микола Чубатий.

Історичні підстави української самостійности

(Сила та слабість історичних доказів).

Головним аргументом, який висувають поневолені нації в боротьбі за своє визволення, це в новочасних часах в першу чергу воля самого народу жити своїм власним життям, порядкувати свої власні справи та бути господарем на власній землі. Це найсильніша основа кожного національного відродження, бо вона опирається на волі більшости живих людей на якійсь землі, отже на праві демократії, де більшість рішає про своє збірне життя. На цім демократичнім праві, застосованім не тільки до існуючих, але також до майбутніх держав, опер през. Вилсон свою доктрину про самоозначення народів. На цім самім праві збудований останній та скоро забутий Атлантійський Чартер. Раз стало міжнароднім правом скасування невільництва, так його прямим та практичним пристосуванням в міжнароднім життю є право самоозначення народів.

Це є головний та нині найсильніший аргумент за визволенням досі недержавних народів, отже й України. Той аргумент такий сильний, що його відверто навіть большевики не в силі перечити, тому Сталін вставив у свою конституцію облудну постанову про право кожного народу Совєтського Союзу кожного часу виступити зі Совєтського Союзу та стати цілком самостійною нацією. Відновляти цього права народом з причин економічних, стратегічних, чи інших, є на ділі відмовою права позбутися тим народам свого невільництва.

Та попри цей головний аргумент чуємо в міжнародній політиці часто ще й додатковий історичний аргумент, що є неначе аргументом досвіду віків. Мовляв, тому народові належиться державна самостійність, бо він її вже мав в минулім, а втратив її тільки через насилля сусідів, тому його право на державну самостійність повинно бути приверненe. Це є історичний аргумент, або історична підстава самостійности даного народу.

На історичне право до самостійности може покликуватися також український народ. На таке право у своїм звідомленню покликується теж нинішна українська офіціяльна політика. Річ природна, що історичне право до самостійности українського народу, якщо воно має бути сильне та переконливе, мусить спиратись на сильні історичні підстави, на докази, з історії, що український нарід, як цілість був вже раз чи більше разів в історії самостійною нацією та що йому це право було відібране насиллям сусіда. Історичний аргумент мусить бути таким сильним, щоб він справді доказував, що український нарід має право бути обєднаною та самостійною нацією, себто, що клич Соборної та Самостійної України має теж історичні підстави. Буде цей доказ з історії слабким та неповним, так може й краще на такий аргумент не покликуватися, бо він може принести більше шкоди ніж користи.

Таким неповним, та слабим історичним доказом на право українського народу на самостійність є покликуватись на державу Богдана Хмельницького в половині 17-го століття. Покликуватися на державу Богдана Хмельницького як на доказ, що нинішний український нарід має право на соборну та самостійну націю неправильно з двох причин. Поперше тому, що держава Богдана Хмельницького ніколи не обіймала території цілого українського народу, а по друге держава Б. Хмельницького була властиво дуже коротко самостійною державою, не довше як недавня Українська Народна Република.

Не хочу тим самим заперечувати великанське національне значення повстання Богдана Хмельницького та створення української держави на частині української території. Мабуть без повстання козацької держави український нарід був би зовсім забув про своє право на власну державну самостійність. Його новочасне національне відродження в 19 століттю без повстання козацької держави було б сильно утруднене, одначе козацька держава Богдана Хмельницького з половини 17-го ст. не може бути доволі сильним історичним доказом на це, що український нарід, має бути соборною та самостійною нацією. Навпаки, противник міг би легко використати висування того історичного аргументу проти самостійної та соборної України. Мовляв, в державу Богдана Хмельницького не входили всі західні землі далеко ще на схід поза смугу Збруча, ні вона не була довший час самостійною державою, а тільки державою під рукою московського царя.

Відомо, що держава Богдана Хмельницького в часах найбільших його успіхів по покінченню далекого походу на захід 1649 не сягала дальше як по Случ - річку, отже не тільки Галичина, не тільки Волинь з Підляшам та Холмщиною, але навіть східно-українське Поділля не входило в склад держави Богдана Хмельницького. Тому висувати державу Богдана Хмельницького як аргумент за соборну та самостійну українську націю, це значить давати Польщі аргумент на західно-українські землі, а Московії на федерацію з Україною.

Сама держава Богдана Хмельницького над Дніпром була тільки два роки самостійною. Білоцерківська умова Богдана Хмельницького з Польщею (1651) ясно заперечувала самостійність української держави, а таксамо Переяславська Рада з січня 1654 року не є доказом, що Україна вже тоді була самостійною державою.

(Докінчення на стор. 3-тій)

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

105)

ІЗ ЗАПОЛЯР'Я — В КРАСТАБ

Тубільцям із Таймирського півострова — тунґусам, ненцям і долганам, наші европейські хвороби, крім трахоми, майже невідомі. Щоправда, ув'язнені з колишніх працівників совєтських факторій, переказували, що в районах їхньої діяльности тубільці вже встигли познайомитися з венеричними хворобами, але загально ці діти природи лишалися в своєму прадавньому стані. Оповідали, що навіть воші, яких вони мають мільярдами, вони витягують із своїх хутрових одягів і спокійнісінько лузають, як насіння.

Таборові лікарі, захоплюючись витривалістю й загартованістю тубільців, часто жартома говорили нам:

— Погляньте на цих самоїдів. За тисячоліття свого перебування в тундрі, вони так окліматизувалися, що тепер їх ніщо не бере. Ми повинні наздогнати і випередити їх. Цей шлях ми пройдемо за один рік!

Але коли їхню молодь, кількістю 60 чоловіка, зробили комсомольцями і послали до Єнисейська на курси пропаґандистів, вони майже всі похворіли цинґою. Єнисейський клімат виявився для них дуже жарким, а наше харчування — погубним. Їх повернули назад і оселили в одному з будівель для вільнонайманого складу Норильського будівництва.

Тут уже почали знайомити їх із совєтською культурою! Перші досягнення у російській мові почалися з засвоєння совєтського багатоповерхового і різнокалібрового мату. А потім і все решта. Тут вони почували себе, як на батьківщині, і готувалися стати большевицькими світлоносцями в темних закутках Таймиру.

В дні, коли нас під звуки духової оркестри (і таке було!) виводили з табору на працю, ці косоокі юнаки й дівчата стояли коло воріт і дурнуватими очима дивилися на НКВД-истівську комедію...

А пізніше ці „світлоносці", озброєні карабінами, спокійнісінько конвоювали своїх батьків та братів з тундри в Норильськ, де їх як „ворогів народу", разом із іншими, розстрілювали за „Рудною горою".

Вони були вже „загартовані" не тільки фізично, але й морально.

ГУЛАГ завів правило, що до нашого табору присилали тільки здорових і працездатних ув'язнених. Це правило діяло до 1939 року, доки з нашого табору не зробили режимного, особливого призначення, який повинен був прийняти новий 17-тисячний етап „єжовського набору". І коли ці вороги і не-вороги народу прибули до нас у Заполяр'я, їх охопила епідемія кривавої бігунки. Лікарі розгубилися. Чому тубілгці і старі таборяни не мали й поняття про цю хворобу, а новоприбулих вона так підхопила?

Щоправда, підчас трьохмісячних полярних ночей, коли людину опановує хвороблива сонливість і безнадійна туга, що межує з розпачем, дехто з ув'язнених захворював цинґою, але її швидко перемагали за допомогою протицинґового навару із голок шпилькових дерев та різних пігулок. Багато скаржилося на хоробливе серцебиття і задапування, викликані ненормальним тиском повітря (замість 760-740 м м), але це за хворобу не вважалося і ніхто на це не звертав уваги.

А кривава бігунка була новим явищем нашого одноманітного життя. Всі амбулаторії і лікарні бли заповнені хворими, і кількість їх постійно зростала. Заборонили пити сиру воду, але захворювання не припинялося. Ішов вересень, надходили зимові морози. Це давало лікарям надію, що епідемія скоро припиниться. І справді, через кілька тижнів кількість захворувань почала спадати, але ті, що захворіли раніше, і далі хворіли і вмирали. Нарешті, адміністрація будівництва, спираючись на вищезгадане розпорядження ГУЛАГ-а, вирішила позбутись сотні непрацездатних ув'язнених, що дійшли до крайнього ступня виснаження, і почала організовувати поворотний етап на „континент". Разом із хворими вирішили вивезти і тих ув'язнених, термін яких кінчався в зимовому періоді, і яких не можна було ані залишити вільнонайманими до весни, як позбавлених прав, ані вивезти в Красноярськ (в ясний зимовий час зв'язок з „континентом" підтримувався тільки гідропланами). Так, разом з трьома сотнями хворих, до етапу призначили чоловіка 10 здорових, між ними й мене. Термін мій кінчався 10 січня. Залишити мене на будівництві як того, що мав дістати „мінус 40", таборове НКВД не могло, і мене викликали на етап.

Це сталося 8. жовтня 1939 р. За кілька тижнів до цього, я розповів своєму колегові по праці бачений мною сон: я ніс в руках троє тоборових двохкілограмових хлібин, доїдаючи половину четвертого... Він вислухав мене, і раптом вигукнув:

— Та це ж ви через три з половиною місяця будете на волі... Ось згадаєте мене... Житній хліб — це життя... Вітаю вас!

Він щиро привітав мене з можливістю визволення а я в цей час думав про „додаток", який мені вже готували таборові чекісти.

Ще минулого літа збирали про мене докладні відомості... Багатьох із моїх товаришів праці викликали до третього відділу і розпитували про мій настрій та поведінку в таборі. Створили якусь справу, треба думати, з причин релігійного характеру (контрреволюційна пропаганда серед таборян). Але зміна всього таборового управління, мабуть, відограла ролю і в моїй долі... Потім, коли через три з половиною місяці мене звільнили, я згадав і про свій сон, і про тлумачення його моїм товаришем.

(Дальше буде).

О. Г.

Совєтська інтелігенція

7)

Чомусь нікому не спало на думку зробити звичайний обрахунок, що за чотири роки не можна було скінчити технікум (3 роки), вищу школу (4 роки) і аспірантуру (2 роки). бо це був звичайний шлях до здобуття кандидатського звання. Зрештою через те, що Куляба на нашому факультеті нічого не читав, спеціяльного інтересу ми до нього не мали, і може б цілком забули про нього, коли б з відділу історичного не почали розходитися про нього дивовижні історії. Куляба на лекціях поров різні дурниці, щипав студенток або вихвалювався правом на посідання пістолі і навіть для того, щоб переконати студентів, що пістоль справжній, пропонував стрелити вгору. Та дівчата підняли писк і крик, а тому спроба не відбулася. Доходили ці історії і до директора інституту, але той потискав плечима, мовляв молодий ще, може, не достатньо глибоко свій предмет простудіював, але що є комсомольцем і сином червоного партизана, котрий геройчно згинув під Перекопом, то все ж таки з ним треба числитися. Особливої ж уваги заслуговувало те, що Куляба був свого роду синім птахом: захистити кандидатську дисертацію на історичну тему до Куляби не вдалося нікому.

Була на лекції Куляби і комісія з Киева, котра приїхала на візитацію інституту. Саме тоді Куляба мав виклад про работоргівлю на Україні.

— Насамперед, — казав Куляба, — мусимо докладно проаналізувати саме слово „работоргівля". Слово „работоргівля" складається з двох слів: раб і торгівля. Що ж таке — раб? Раб... ну це є... раб, це зрозуміло. А що таке — торгівля — кожен з вас знає, бо якби не знав, то не сидів би в інституті. Зрештою, суспільство в ті часи було безклясове...

В такому дусі пішла вся лекція.

Комісія тільки звернула Кулябі увагу, що коли були раби і власники рабів, то мусіли бути і кляси. Що ж до решти, то порадили краще готуватись до викладів.

Цілком несподівано впав до нас Куляба з візитою 6-го січня 1935 року, саме на Святий Вечір.

Мешкали ми тоді з братом у згаданому професорському будинкові, де брат, як викладач, мав право на окрему кімнату. Перед самими святами дістали ми від матері з глухої провінції традиційний святочний пакунок: товчену пшеницю, мак, сухі овочі, свіжі яблука, горіхи, сухе печиво, пляшку яблучного вина, маленьку гилочку ялинки і воскову свічечку. Бідна матуся раділа, що страшні голодові часи минули, і вона вже могла собі дозволити на таку приємність, щоб пригадати нам про урочисті дні Різдва Христового.

Якось видавалося грішним самим спожити ті дари, а тому я по нараді з братом пішла запросити на вечерю подружжя Ш., з котрими ми жили в дуже близькій приязні. Для зручности будемо їх називати Мартою і Василем, хоч це не є їхні справжні імена.

Марта, вислухавши мене розсміялася:

— Ну, мого Василя на таку вечерю і штурмом не затягнете! Ви ж знаєте, який він страхопуд...

Василь був дійсно великим страхопудом і то з цілком оправданих причин: він був сином священика і не крив того. А цей факт, що особа духовного походження була викладачем вищої школи — був явищем цілком виїмковим і навіть нечуваним. Тому бідному Василеві треба було бути страшно обережним.

І щоб затягти його на вечерю, ми вдалися до хитрощів: вирядили Василя з моїм братом до кіна, а самі взялися до святочних приготувань. Поки мужчини вернулися, в нас було вже все готове: борщ, кутя, узвар, риба і вареники з капустою. В полумиску на столі горою красувалися сочисті яблука в переміжку з горіхами, а посеред них стреміла гилочка ялини з прикріпленою свічечкою.

— Василь як побачить це, то вмре зі страху, — сміялась Марта.

Нарешті надійшли мужчини.

— У-у-у! Як тут гарно пахне! — вигукнув Василь переступаючи поріг. — Що це сьогодні за свято?

— Свято, свято, — сказав брат, помагаючи йому роздягатися. — Кожуха давайте сюди! Так! А тепер — прошу до столу!

Короткозорий Василь мружив очі і протирав запотілі окуляри. Лишень вдягнувши їх і розглянувшись по столі перелякано замахав руками.

— Що це має все означати?

—А ви хіба не знаєте? Пригадайте, який сьогодні день?

— Ви, здається подуріли всі! — тільки міг вимовити перелсканий Василь і з тими словами направився до дверей, навіть забувши про плащ і шапку.

— Василю! — делікатно безапеляційно зупинила його жінка. — Зараз вернися! Вернися вернися!... Тепер сідай отут! Сідай, сідай! Так! І будь людиною, а не зайцем.

(Дальше буде).

Історичні підстави української самостійности

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Ці речі дають всяким федералістам тільки аргумент проти відділювання України від Росії.

Чейже не витримає історично-правної критики твердження, що по Переяславськім Акті з січня 1654 Україна лишилася державою. Не потрафила Україна зберегти також повної самостійности в так званих „Мартових Статтях" з 1654, уложених поміж представниками гетьмана Богдана Хмельницького та московського царя, два місяці пізніше в Москві.

Безперечно, що нині в урочистих хвилинах, політичний український бесідник може говорити, що Переяславський Договір, отже акт з січня 1654, довершений на Козацькій Раді в Переяславі та договір в Москві в березні 1654 року є створенням самостійної української держави, тільки союзної з Московщиною. Одначе сумлінний історичний, а також український критик, не можуть такого твердження ставити, бо всі історичні документи це заперечують.

Відомо нині в історичній науці, що історики права, які основно аналізували ці два історичні акти з січня та березня 1654, розходяться в оцінці характеру так званої Переяславської Умови, одначе дуже важко оборонити погляд, що по Переяславських подіях Україна на частині української території по обох сторонах Дніпра була самостійною державою.

Відомо, що на Переяславській Раді тільки українські представники присягли на вірність цареві, натомість представник царя не присягав як рівнорядний партнер на вірність царя Україні. На домагання з боку українців, щоб представник царя також заприсягнув вірність, цей відповів, що цар-самодержець ніколи не присягає своїм підданим (як польський король в так званих Пактах Конвентах). Цар тільки милує своїх підданих, себто з доброї волі дає їм уступства. Де ж тут мова про самостійність!

Так само так звані „Мартові Статті", уложені поміж представниками Б. Хмельницького та царя з одного боку вводять, правда, постанову про право України зноситися з чужоземними державами, але з другого боку дають право цареві переписувати українське населення та вводити свої залоги в Україну. Тому саме важко говорити про самостійну Україну по Переяславськім Акті.

З-поміж українських істориків одні оцінюють характер України по Переяславськім Акті як вазальної держави, залежної від московського царя особисто, другі як протекторат Московщини над Україною. Так воно на ділі було. Україна по 1654 році стала державою під протекторатом Московщини. Такий характер України по 1654 році розумів й сам Хмельницький, коли успокоюючи заворушені уми новим підданством України говорив, що будемо ми під рукою царя як кримські татари під рукою султана.

Тому покликуватися в практичній українській політиці, що ставить домагання самостійної та соборної української держави на державу Богдана Хмельницького, дуже небезпечно, бо той аргумент можуть політичні противники України легко обернути проти України і безсторонній історичний дослідник найдеться в дуже прикрім положенню, коли прийдеться це перечити. Україна має куди сильніший аргумент з історії за своєю самостійністю, а ним є існування української київської імперії. Другим сильнішим аргументом є існування Галицько-Волинського Королівства як продовження київської української імперії. Та цього доказу з історії невідомо чому українські офіціяльні політики оминають, дарма, що його силу розуміє російська новочасна історіографія, біла та червона. Про це в окремій статті.

Що думають европейці про Злучені Держави?

Недавно вийшла цікава і важна книжка під заголовком — „Що думають европейці про Злучені Держави". Ця книжка підтримує погляди тих, які думають, що американці повинні більше дбати про те аби люди за межами Америки ліпше її знали. Видана Загальною Радою Американської Єдности, книжка подає наслідки зібраних анкетним способом — під проводом Генри Лі Монсон — відомостей про погляди европейців. Поверх 1,700 осіб, ознайомлених з громадськими думками закордоном, виповнили і прислали анкети. Крім того в книжці використано матеріяли і звіти приватних та державних установ. В досліджені европейських поглядів на Злучені Держави брали участь також чимало редакторів тих часописів, що виходять в цій країні в чужих мовах.

Головний висновок в книжці зводиться до того, що хоч свобідні країни в Европі дивляться на Злучені Держави як на провідну силу, проте багато европейців поважно сумніваються чи Америка дійсно спроможеться на таку провідну ролю. Головною підставою тих сумнівів є погляд — що його поділяє поверх третини населення країн, які прийняли Програму Европейської Відбудови — що американська закордонна політика є „надто змінлива"; що американці є „надто матеріялістичні", як думає половина людей згаданих країн. Інші думають, що американська політики тісно звязана з „великим бизнесом", третина людей поділяє цей погляд. З інших неприхильних для Злучених Держав поглядів чужинців, виявлених в книжці, є думка, що американці малокультурні — тої думки є трохи з десяти осіб; четверо з десяти думають, що американці переслідують негрів або несправедливо до них ставляться; поверх пятої частини людей вважають що Злучені Держави плянують війну проти Росії. Проте майже всі в Західній Европі вірять, що Росія змагає до опанування Европи.

Переважаюча більшість европейців вказує на те, що неприхильність до Злучених Держав у великій мірі складається під впливом американських фільмів, які викликають уяву, що ця країна є країною „генґстерів", кавбоїв, хмародерів".

Хоч в Европі є чимало неприхильних поглядів щодо Злучених Держав, проте, як подає згадана книжка, назагал більшість европейців думає про нас добре. Американським новинам, інформаціям вірять більше ніж російській пропаґанді. Більшість европейців вірить, що американська політика вирішується волею більшости, яка виявляється вільним голосуванням; що американці назагал керуються високими ідеями, що американці охороняють свободу людини; що Плян Маршала здобув признання.

Обговорюючи книжку в редакційній статті, Ню Йорк Таймс вказує на те, що погляди европейців, про які подано в книжці ,відповідають тому що говорять інші компетентні особи, такі як журналісти та інші. „Навмисна проти-американська пропаганда посилила деякі хибні погляди, які вже давно плекалися", пише Таймс і домагається аби американці переглянули свою власну пропаганду. Питає автор статті: „Чи є ця країна дійсно матеріялістична, коли терпить бюджетний дефіцит, коли накладає податки на свої громадян аби послати матеріяльну допомогу іншим народам?"

Деякі неприхильні погляди европейців виникли в наслідок помилок самих американців, як каже Рид Луїс — директор Загальної Ради — у вступнім слові. „Говорячи про Америку закордоном", каже він, „треба памятати, що вчинки є більш голосні ніж слова".

„Америка має що про себе говорити", пише Р. Луїс. Він називає 35,000,000 американців чужинецького роду з їх рідними та приятелями закордоном „найбільш впливовими амбасадорами, що їх мають Злучені Держави сьогодня". Він закликає їх всіх старатися виправити хибні погляди на Злучені Держави закордоном та ширити там демократичні ідеї.

В книжці „Що думають европейці про Злучені Держави" є багато мап і таблиць з добре обгрунтованим текстом. Інформації впорядковано відповідно до країн та зачеплених питань. Книжка коштує два доляри, замовлення посилати до Загальної Ради на таку адресу:

Common Council for American Unity
20 West 40th Street
New York 18, N. Y.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

На політичну і допомогову акцію.

Список жертводавців на „Святі Героїв", котре улаштувала Філія У. К. К. в Дітройт, дня 29 травня 1949 р. є такий:

Д-р І. Грибик $10; по $5: І. Дячун, І. Панчук, Мус І., А. Соломка, М. Сохан, В. і І. Семеген, Н. Горин, Д. Базилевич, „Мартин Готель" Віндзор, А. Патро. Крім цього після концерту знайдено $5 і вписано до загальної суми приходу. По $2: П. Верещук, Ю. Новак, В. Дідик, П. Тимочко, М. Чириба, П. Дунаєвський, П. Романів, В. Захарійчук, О. Ониськів, А. Блащук, І. Светерук, Ю. Вітенко, Т. Винничук, М. Семеген; Т. Коваль $1.50; по $1: Куриців, С. Смола, О. Курочка, П. Блонський, Д. Дубрівський, Я. Стецюк, С. і М. Климишин, П. Сотник, М. Дякун, Форись І., П. і А. Дідула, М. Небоженко, А. Левкут, С. Сулик, А. Камінський, М. Шустакевич, Хлопан В., Молдавець, Н. Н., В. Маланин, В. Шеремета, В. Цимбаліст, В. Войнаровський Віндзор), П. Федик, І. Лозовський, Ю. Ґабода, П. Кізел, Н. Федюк, А. Дідуник. Решта дрібними. З добровільних складок при вступі на салю $71.52. І ще збірка жінок дрібними датками $28.30. Разом зібрано $232.32.

По відчисленню розходів вислано половину для Укр. К. К., а другу половину для Укр. Допомогового Комітету.

Секретар Філ. У. К. К. в Дітройт.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Гаан" до порту в Ню Йорку, дня 1-го вересня:

Гомерда Дмитро, Ярослава, Марія, Ірина; Яремко Микола, Марія, Анна, Петро, Стефанія, Ярослав; Королюк Олександер, Анна, Ігор; Лихошерстів Петро, Анатолія; Луців Панько, Анна, Михайло; Мельниченко Богдан, Ірина, Володимир; Мовчко Юстина; Обст Іван, Євгенія, Іванна, Іван; Перцишин Іван, Анна, Богдан; Савчинець Лука, Євдокія, Анна, Ольга; Семків Матвій, Наталія, Ярослав; Стефанищин Іван; Сидельник Ілля, Марія, Валентина, Анатолій; Шемчечко Лев, Вікторія, Стефанія; Шийка Степан, Євгенія, Анна, Мирон; Воробець Михайло, Стефанія, Оксана; Зборовський Микола, Юлія, Анна, Стефанія, Ірина; Зварич Степан, Марія, Анна; Міщук Капітон, Надія, Василь, Марія, Іван; Шевчук Іван, Надія, Василь; Вовк Андрій, Ольга, Богдан; Зелинський Онуфрій, Катерина, Ярослав; Змій Антін, Антонія, Євген; Думанщук Василь; Натфальві Еміль; Гаврищак Марта, Оксана; Масевич Теодозій, Євгенія; Остапенко Ванда, Леонід, Григорій, Ольга; Терлецький Іван.

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Говзе" до порту в Ню Орлін, в дні 7-го вересня:

Кольтон Іван, Марія, Стефанія; Говера Федір, Анна, Богдан; Гриб Іван, Агафія, Мирослав; Іщук Методій, Ангела, Ольга; Луцак Іван, Пазя, Стефан, Василь; Подоляка Пилип, Галина, Віра; Ребенчук Юрко, Марія, Василь; Ригайло Гілярій, Олена, Ізидор; Снігур Михайло, Стефанія, Євген; Тирян Адам, Анастазія, Лєна; Зінченко Петро, Єлисавета; Венцак Роман, Стефанія, Анна; Ярош Федір, Розалія, Анна, Ярослав; Сум Нестор, Стефан; Швець Петро, Татяна, Роман; Вейко Максим, Ева, Марія; Ціхоцький Людвик, Ева, Марія; Гарасим Адам; Козак Ілько, Ольга, Орест; Максимів Василь, Надія, Володимир, Іван; Мисишин Григорій, Анастазія, Віра; Посполита Василь; Сарабин Михайло, Марія, Ірина; Паламар Олександра, Володимир, Маріян, Михайлина; Проскуренко Марія, Михайлина, Микола; Путяк Софія, Катерина, Андрій; Васюнець Євгенія, Євген, Ярослава; Анціборенко Гаврило, Оришка, Іван; Гірняк Текля, Михайло, Марія; Шафранський Любомир, Антонія, Зеновій; Щербик Степан, Анна, Марія; Гаєвський Василь, Анна, Микола; Харук Іван, Розалія, Іван; Дричило Петро, Марія, Анатолій, Василь; Дига Кирило, Ніна, Олександер, Іван; Гораченко Марія, Анна, Григорій; Ковальчук Марія, Євгенія, Петро; Кулинич Михайло, Євгенія; Кувинич Сергій; Максименко Микола, Марія, Іван; Пігур Іван, Емілія; Біланич Іван, Бронислава; Юрків Федір, Анна; Калужний Іван, Пелагія, Харитина; Козак Олександер, Ева; Люшняк Микола, Ольга; Лущак Іван, Теодозія; Мартинюк Михайло, Катерина; Осик Степан, Катерина; Петруняк Іван, Марія; Процик Петро, Лідія, Раїса; Слота Семен, Валентина, Іван, Анна; Ткачук Михайло, Стефанія; Запухляк Іван, Анастазія, Богдан; Здан Яків, Анна; Балюх Ярослав, Наталія, Петро; Дністрянський Іван, Ева, Дмитро; Гірник Павло, Марія, Анна; Крисюк Неоніля, Зеновія, Ірина, Петро; Євко Іван, Меланія, Григорій.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 23. серпня 1949 року помер у 20. році життя

ПЕТРО ТУРКЕВИЧ,

член молод. відділу Тов. Укр. Січ, від. 39 У. Н. Союзу в Сиракюз, Н. Й.

Смерть спричинило побиття автомобілем. Покійний вступив в члени в 1934 році. Родився тут в Америці. Полишив у смутку родичів, брата і сестру.

Похорон відбувся 26. серпня, з дому жалоби, 336 Fitsh St., до укр.-катол. церкви і на укр. катол. цвинтар св. Івана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й. — В. И. П.!

В. Осухівський, секр.

Дня 20. серпня 1949 року помер у 57. році життя

ІВАН БРЕҐА,

довголітний член Укр. Тов. Просвіта, від. 16 У. Н. Союзу в Спрінг Валей, Н. Й.

Покійний походив зі села Настащин, пов. Рогатин. Полишив у смутку жену Юлію, 4 синів: Петра, Михайла, Йосифа і Івана, три дочки: Анну, Марію і Катерину та 5 внуків. Покійний був доброї вдачі і добрим працівником в громаді.

Похорон відбувся 23. серпня з гр.-катол. церкви св. Петра й Павла на St. Anthony Cemetary. — В. И. П.!

К. Ільків.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 3. вересня, в годині 7:30 ввечір, в салі St. Boniface Hall. — І. Бурний, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. вересня, в сали парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Просимо членів прийти на час, бо є багато справ до полагодження. — Уряд.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую тітки АННИ (з дому Стрілка) СЕРЕДНИЦЬКА, з другого подружжя МІЛЄР, з села Лодина, пов. Сянік, Лемківщина, котра має перебувати у Филаделфії. Хто про неї знає, або вона сама, прошу зголоситись:

STRILKA ANTOINE
Cafe du Monument
Grand Route, 239,
Trooz, Prov. Liege, Belgique

ТАРЗАН, ч. 2168. Хвилина нат уги.

Коли Джена побачила, що Тарзан опинився в неволі на возі, вона вислала до нього Тікара. Тарзан завважав подих льва заки він ще прийшов до нього і тому був готовий.

Під його спокійними вказівками Тікар почав розривати посторонки.

Саме тоді Чедвик зближився з харчем до свого вязня.